

BOHEM.

SAYI 5

İçindeki İnsanlar.

Berkin Zobi
Jacques Montana
Doruk Gavaz
Didem Töruz
Berkay İsmet
Öykü Öz
Emre Andersson
Havin Özer
Alma Dilaver
Erkin Kobi

*

Ön ve Arka Kapak

Seçil(@scnyiv)

Göreceğiniz Bütün Böcekler

Dedeberen

Çizimler ve Fotoğraflar

Boran Yılmaz(@boranyilmazarts)

Berkin Zobi

Oradan Buradan

Şuradan

Gençlik hatalarımızı beraber yapmak için:

@bohemfanzin

bohemfanzin@yahoo.com

Önsöz.

İçerisinde bulunduğumuz bu dönemde devletler, tüm organizmalarını kullanarak insanların bedenlerini deyim yerindeyse fethetmeye çalışmakta. Ülkemizin sağlık bakanlığının kadınlara vajinal doğumun normal doğum olduğunu, sezaryen doğumun ise yapay doğum olduğunu ve bunu futbol başta olmak üzere birçok mecrada insanlara reklamını yaptılar. Evet hastahanelerde hâlâ sezaryen doğum da yapılabiliyor ancak devleti kontrol edenler devletin sosyal yapıyı etkileme gücünü kullanarak devletin kendi organizmalarının ağzından kendi görüşlerini aktarıyorlar ve ayıbı da sevabı da yeniden üretiyorlar. Bu konu, zorlamanın artık ekonomik olduğu bir dünyada Türkiye-üstü bir durum. Dünyada devletlerce belirlenen şey sadece ayıp ve sevap değil, *çirkinlik* ve *kalitesizlik* de bu dönemin düşünce yapısının arasında kendine yer buluyor. Ruhen ve fiziken çirkinliğe sahip olanlar övgülerin en iyisini, güzel olanlar ise en ağır hakaretlere maruz kalıyorlar. Bir ahlak setine sahip olup mütevazı bir hayat yaşayıp daha iyisi için koşmamak bir yanılsa dönüştü. Kapitalist paradigmanın da desteğiyle çirkinlikte sınır tanımayan insanlar “Kraliçe ve Kral”lara dönüştüler. Biz Bohem.’in içerisinde bulunduğu süreli neşriyat camiasında da bu çirkinlik rejim(ler)inin tezahürlerini görüyoruz. Kalite ve güzelliğin bir damlasını bile içermeyen bir sürü neşriyat övgülerin en güzelini ceplerine tıktırmakta. Modernite gerçeği tamamen rafa kaldırmamıza yol açtı. Kimsenin temelsiz özgüvenleri kırılmasın diye çirkinliklerini sanki güzel bir şey yapıyormuş gibi övülmesi bunun en yaygın olanı. Olur da övgü çarkının arasına sıkışan bir dürüstlük dalı olursa, o dal, yani insan sosyal olarak dışlanır, hain ilan edilir. Dürüstlük(bahsettiğim bir patavatsızlık değil) olmadan kendimizi ve çevremizi daha iyi bir noktaya taşıyamayız, böylece demokratik bir toplum yapısına da sahip olamayız. Bohem. ekibi, hem bireysel olarak hem de fanzin içerisinde her düşünceye yer veriyor ki içerisinde farklı dünyaları kapsayabilsin, sözlerinin hakkını versin.

G z ll k Salonu Trajedisi.

Anahtarımı evde unuttuğumu fark ettiğimde artık çok geçti. Nasıl olsa annem evde olur diye bir kez almadığım zamanda böyle bir Şeyin baŐıma gelmesi gerçekten çok iğrenç. Annemi aradım, bizim okulun oradaki Nana G z ll k Salonu'nda olduğunu söyledi. Telefonu yüzüne kapatıp dıŐarı çıktım ve sakince evimizin karŐısındaki arazinin ortasına gidip bağırabildiğim en yüksek seste BAĞIRDIM! Neden evde değılsin anne, gide gide okulun oradaki g z ll k salonuna mı gittin?

 antamda ders kitaplarıma ek olarak iki kitap vardı, kitapları okulda kısa bir sürede bitirebildiğim için yedek bir kitap alıyordum ki kitapsız kalmayayım. Kitapsız  l rd m çünkü orada, kimsem yoktu. Yola koyulmak lazım tabii, kablolu kulaklıklarımı takıp Őarkı eşliğinde yürümek en iyisiydi. Issıza yakın yaŐadığımdan mı bilmiyorum, buralarda hava hep kasvetliydi. Yollarda yalnız yürüyor gibi hissediyorum, yanımdan geçen kimsenin bir izi bile yok.

The Tekel bana sigara veren tek tekeldi. İçeriye girip Soner abiye selam verdim, ayak üstü biraz laflaŐtık ve bir Marlboro Red aldım. Müzik eşliğinde yürürken sigaramı tellendiriyordum, deme keyfime! Askeriye yokuŐu kalmıŐtı geriye. Otobüs yerine yürümeyi sağık için tercih etsem de yollardan geçen binlerce arabanın egzoz dumanıyla daha fazla zehirleniyorum. En azından babamın dediğine göre  yleymiŐ. Asker abilere bir selam verdim. Beni oradan çok geçtiğim için tanıyorlar ve seviyorlardı. Önüme bakmama vakit kalmadan bana el ettiler, ağızımdaki sigaraya bakıp benden iki sigara istediler. İŐime yarayabileceklerini düŐündüm ve kıymetli sigaramı verdim onlara.

Askeriye yokuŐundan yukarıya nihayet  ıkabildim. Bir banka oturdum, bok rengi okul formam sırlıslıkla olmuştu. Nasıl da iğrenç kokuyordum! Telefonumu cebime iyice mıhlayıp banka uzandım, çantamı da  alınmasın diye  nden bağıladım kendime. Buna ihtiya ım varmış. Bankın karŐısındaki otobüs durağında duranlar bana bakıyorlardı. Rahatsızlık hissettim içimde, unuttum tüm ihtiya larımla ve kalkıp yoluma devam ettim. Bir d rt yd  beni kaldıran, beni bana yabancı eden bir dürtü.

G z ll k salonunun kapısının karŐısındaydım, içeriye girmek istemedim, annemi aradım.  ıkamayacağını söyleyip salona girmemi söyledi. G z ll k salonunun önündeki yapay çim ve kıytırık çitin olduğı k  k kare alandan içeriye girdim. ŐiŐmiŐ dudaklı kadınlar beni izliyorlardı. Korkutucu bir manzaraydı açıkçası. GiriŐin karŐısında salonu erkek ve kadın olarak ikiye bölen koridorların ortasındaki danıŐma masasında oturan kadının yanına gittim, annemin nerede olduğunu sordum. ŐaŐırmıŐ bir Şekilde “Aaa sen onun oğılu musun?” dedi bana sadece. Öyle bir anneye böyle bir oğılu pek yakıŐtıramazlar nedense. Tarif etmesini beklemeden direkt içeriye daldım, saçı on dokuzuncu yüzyıldaki bir İngiliz aristokratına benzeyen annem bana el salladı. Kafamı kuma g md m, sadece anahtarı istedim.

“Oğılum daha yeni geldin, nereye gidiyorsun? Bak Bengü ablan...”

“Merhaba abla, Pertev ben.” Kafamı zar zor kaldırıp dedim bunu, Bengü ablam anlamış olacak ki konuyu fazla uzatmadan konuşmayı kesti. Annem iyice darladı beni, yanındaki sandalyeye oturttu ve işi bitince gideceğimizi söyledi. BİLİYORDUM!!

Salondakiler bir fabrikanın ürünü gibiydi: Kadınların dudakları şişkin, gerdirilmekten yırtılacak gibiydiler. Erkeklerin de onlardan bir farkı yoktu, aynı tesisin sakallı ürünleriydiler. Toplumun kendilerini nasıl gördüğüne artık kendi güzelliği ve sağlıklarından daha fazla önem veriyorlardı onlar. Yaşanılan baskı ve bu baskı sonucu oluşan tahribat sadece yüze vurulan bıçak darbeleri değil, aynı zamanda ruh ve zihne de yapılmış bir baskı. Kolektif bir biçimde yapılan bu baskıdan kendini mahvetmeden çıkmak her zihnin harcı değil sonuçta.

Sistem bunu çok iyi başarıyor olacak ki her yerde ~~güzellik~~ fabrikaları türemeye başladı. Pembelikten göz kanatan ~~güzellik~~ salonlarında milyonlar acınası bir zorlamayla güzelliği elde etmeye çalışıyorlar: Bireysel olarak güzelliğe yaklaşırsanız bile çocuğunuz “çirkin”liğinizi devam ettirecek.

Bu salonda temizlikçi kadın ve çırak dışında kendine has bir yüz taşıyan birisini göremiyorum.

Annemi bir kez daha dürttüm, gitmek istiyordum. Uzunca bir süre etrafıma bakıp nefret kusmak canımı sıkılmıştı, bunu zaten okulda da yapıyordum. Bari evde biraz rahatlayayım. Bana çok dayanamadı tabii, anahtarımı verdi ve gitmeden önce söylendi biraz. Çıkmadan önce bu fabrikaya iyice baktım, herkesin yüzüne teker teker baktım. Çirkin olarak tanımladığım bu yüzlere bakmak içimde anlamlandıramadığım bir haz veriyordu... İnsan hür iradeye sahip olduğu zaman böyle şeyler mi yapar sadece? Özgürlük adını verdiğimiz, kendisini elde etmek için savaşılan şeyle yapılanlar bunlar mıydı? Pembeliğe bulanmış bu modern fabrikadan çıkarken sadece aklımda bunlar vardı.

Berkin Zobi

Jacques'ın Vedası.

Ben edebi olarak kendimi var ettiğimden beri hep aşkla besledim kendimi. Her şiirim ve öykümde kadınlarla yaşadığım tecrübeleri ve güzel günleri yazdım. Hatta bu şiirleri edebi hayatım boyunca bir sürü farklı dergi ve fanzinde farklı mahlaslarla kendi yazdıklarımı aktardım. Neyse, bu benim veda konuşmam... Bohem.'de jübilemi yapıyorum.

İçerisinden yeni çıkmış olduğum birkaç aylık düşünsel süreçte dermanımı birbirinin aynı yapay aşk şiirleri yazmamakta buldum. Mutluluk birkaç ayda damarlarıma nüfuz etti, delirmek üzereydim ki bir Bohem. “yazar”ı olduğumu hatırladım. Aslında öldürmeden kendimi itiraf etmem gerek; çok eğlendim ben acı çekmekten. Belki de yeni bir defter açmamak için uğraşıyordum bilemiyorum. Evet, edebi olmayan polemiklerim sona eriyor okuyucu, bu benim son dansım!

Gün geçtikçe hayatımın merkezinde tamamen kadınlar olmuştu. Çalıştığım iş yerinde yaptığım işleri sırf bilmemneye yazacağım diye aksattım, bomboş insanlar için saçma saçma yerlere uçtum, saatlerimi kadınlarla konuşmaya ayırdım. Bu tamamen benim hatamdı ve buradan dönmek de benim görevim olacaktı. İlk iş kadınlara duyduğum ilginin önemli bir parçası olan penisimi, yani libidomun beynini yok etmeyi denedim ancak açıkçası buna pek cesaret edemedim, sonuçta mutlaka ileride lazım olacaktı. Bu ve bunun gibi birçok şey denesem de en sonunda sosyal medya ve sosyal hayattan izolasyon gibi klasik bir yolu tercih ettim. Sevgili Bohem.'e yolladığım eserler için kullandığım mail adresim haricinde hiçbir sosyal belirti göstermedim, işimin de bana sağladığı avantajları da kullanarak teknolojik cihazlarımı neredeyse hiçbir zaman kullanmadım. En sonunda şunu söyleyebilirim ki ben artık edebiyattan elimi eteğimi çektim, zaten yazdığım şeyler üzerine kime ne sorsam saçma bir ses tonuyla “yaaaaaaaaaaaaani, herkesin şiir zevki farklı olduğu için ben şiirini yorumlayacak bir yetkinlikte olduğumu hissetmiyorum Jacques” gibi gibi cevaplar alıyordum. Ulan direkt kötü olduğunu söyleseme embesil, böyle kötü demek istediğini daha çok belli ediyorsun... (Bu çooooooooook uzun kısım, Sinirli Editör tarafından aşırı sinir ve küfür içerdiği -ve tabii ki- Türk aile yapısına zarar verdiği- için sansüre uğramıştır. Kafanız karışmasın diye söyleyelim istedik. Maksat aile yapımız bozulmasın...:) “Edebiyatınızdaki polemik hiçbir zaman büyük bir çevreye ulaşmayacak, camia içerisine attığınız çürük tohumlar sizin bahsettiğiniz gibi büyümeyecek, kendi aranızda laklak etmekten ibaret olacak her şey. Yaptığınız şey bir lütuf veya devrim değil, kendiniz yazıyor kendiniz oynuyorsunuz. En sonunda kaçmaya çalıştıkları şey(ler)i elde etmek için çırpınıyor halde bulduk sizi. Hayal ettiğim kurum hiç böyle değildi, beni hayal kırıklığına uğratmaktan fazlasını yaptılar, beni dumura uğrattılar. Bu kurumun içerisine girdikçe gördüğüm şey sadece edebiyattaki yeni bir bloklaşmadan ibaretti, başka bir şey değil. Hatta kendi içlerinde bile organize değillerdi! Siz Latin Amerika edebiyatı için bir hayal kırıklığısınız, lütfen bizi rahat bırakın.”

Birkaç sayfa yazmak güzel hissettirdi açıkçası, ancak daha fazla yazmamam konusunda uyarı(lı)yorum. Sözler değil, eylem. Artık yazmayacağım.

Jacques Montana - 19.04.2025

Ayin.

tüm uzun binalar devrildi üstüme
sırtımdan bir kedi yavrusu misali
alıp fırlattı olduğum yerden kült bir el
ve şimdi kaldım küle dönüşüp
devrildi tüm ağaçlar üstüme
kum serpildi yüzüme
burnuma kaçan topraktan farklıydı.
şimdi ayak izlerimi takip edip
onlara basmadan
yanımdakilere gülümseyemeden
uzaya fırlatılmış kürdan
kendisine kendisini vermişten cızlam.
eşikte beklemeyi unutuşlar
koşuşlar, deparlar
ölümler ve terörler
tükürdüler yüzüme bir bir.
gerçeklik, palyaço kadar
delüzyonel mutluluklarda.
bense kur yaptım devrilmesi gerekene

şimdi uzamış her uzvumu
yine aynı yerlere uğrak
farklı bir yeyleyle
eğerime olmadık şekilde oturarak
dehleyeceğim
dilimdeki çelik meşinle atımı.
artık
öğrenemesem de kabul ettim ayrılığı
ve çekip veda etmesini sanırdım
kalibresini bilmediğim bir altıpatlarla
insanın bünyesi kaldırmaz aslında
boşluğuna koyduğu her şeye
kararlı gibi görünen
fakat el tutmasını bekleyen
elvedayı vermeyi
ya da yarattığı en güzel geceyi
alacasında bulacalanmayacağına yemin ederek
kendi elleriyle boğmasını
kaldıramaz.

her şeye tüylerimle veda ettim
karganın ölümüne
dostumun ölümüne
meskenimin ölümüne
kefene koyarak tüylerimi
tüylerimi yolarak
işte, çırpılmış bir karga kalarak
görmüş bir trafo üstünde yaratımı
daha çok ağlamış
artık kendim kaldım çırılçıplak.
yeniden doğumuma yeltenerek
üç ay
dokuz yıl
otuz sekiz asır
kendimi taşıyacağım karnımda
saçlarım uzayana kadar.

*öleceğim diye hatırlamak için
doğacağım diye unutmak için*

Doruk Gavaz

Dassanech Kabilesi.

Bugün Dassanech Kabilesi hakkında yazmak istiyorum. Kenya sınırlarında Omo Nehrinin yanında yaşayan bir avuç topluluktan oluşan bu kabile beni hayal kırıklığına uğrattı desem yalan söylemiş sayılmam. Bu kabileyile ilgili videolar ve yazıları incelediğimde hala idrak edemediğim bu konu üzerine yazmak istedim. Kültür dediğimiz şey toplumdan topluma değişen, kendine özgü, inançları ve adetleri sayesinde birer kimlik oluşturan bir yaşayış ve düşünme tarzını yansıtır. Bence bunda hepimiz hemfikiriz. Bir toplumun kültürü hepimize doğru gelmez veya işlemez. Bu kabilede aklımın hala almadığı nokta kadınların bu kültüre “alıştırılmış” olmasıydı. Son derece fakir olan bu kabile ellerindeki naylon, hayvan kürkleri ve otlardan yapmış oldukları kulübede kalıyorlar. Bu kulübeler yuvarlak şeklini alan iglolara benziyor. Evlerinin hiçbir güvenliği yok. Herhangi bir kötü hava koşulunda ne yapıyorlar düşünmek bile istemiyorum. Giyim tarzları ise genelde çıplak olmak. Evet bunu yadırgamıyorlar. Kadınların üstleri çıplak, renkli renkli kolyeler ve küpe takıyorlar. Altlarında ise sıradan, ince bir kumaş var. Aynı giyim tarzı erkekler için de geçerli. Erkekler de kulaklarını deldirmiş, renkli küpe takıyorlar. Karşıdan bakıldığında çok pozitif ve mutlu gözüküyorlar. Cıvıl cıvıl enerjileri var. Dikkatimi çeken gelenekleri ise “Dimi Töreni” oldu. Kızların gelecekteki evliliğini kutsamak için yaptıkları söyleniyor. Kaldıkları kulübelerin yanında sopalar var ve bu sopalar orada kalan aile içindeki kızları temsil ediyor. Evin yanında iki sopa varsa biri uzun diğeri kısa ise uzun olan sopanın bu evde bir kızın kadın olmaya hazır olduğu, kısa olan sopanın ise hala küçük bir kız var anlamına geldiği söyleniyor. Bu sanki ‘evet kızımı satıyorum, alabilirsiniz’ dermişçesine bir olaymış gibi. Bu törenin amacı ise kızların da erkekler gibi sünnet edilip eşile cinsel ilişki sırasında asla zevk almamasını sağlamaktır. Bu kızlar ise 14-15 yaşına yeni girmiş sayılanlar. Bu sünneti yaptırmayan kız ise evlendirilemez. Mecburi bırakıldıkları için başka şansları yoktur. Sünnet hazırlığı esnasında herkes çalgı çengi eşliğinde eşleriyle birlikte dans ediyor ve yanında büyükbaş hayvanlarını keserek misafirlere ikram ediyor. Diğer erkekler ise sünnet edilmeyen bir kızla asla evlenmek istemez ve bu durumu utanç verici bir olay olarak görür. Bizim kültürümüze gelecek olursak böyle bir geleneğin yaşanması ve yaşatılması söz konusu bile olamaz. Bu canice bir olay olarak görülür ama onlar için sıradan, normalleştirilen bir gelenek haline gelmiştir. Kanımın donduğunu ve kalbime ağırlık çöktüğünü söyleyebilirim bu konuyla ilgili yazarken. Çoğumuz için daha düşünmeye, bir şeyler öğrenmeye yeni başladığımız yaşlarda farklı bir ülkenin kültürünün bu geleneği yaşatması... Halimize şükretmeli miyiz yoksa etmemeli miyiz bilemiyorum. Kültür gerçekten de adaletli midir peki? Kadınlar neden bu (tabiri caizse) tacize uğrattılıyor ve bizim kültürümüz dışında da dünyada hala kadınlarla ilgili olan düşünceler ve davranışlar değişmiyor aklımın hala almadığı bir konu. Yıllardır süregelen “kadınlar köledir” düşünce tarzını bizce kırabilirsek de(?) bu yaşadığımız coğrafyada hala bazı yerleşme alanlarında böyle gelenekleri gördüğümde gerçekten çok üzülüyorum.

Didem Töruz

“İstatistik çağında kitleler beyaz perdedeki milyonlerle özdeşleşmeyecek kadar uyanık, ama büyük sayılar yasasından bir an olsun ayrılmayacak kadar da kalın kafalıdırlar. İdeoloji, olasılık hesabında gizlenir.(...) Piyango ancak bir kişiye vurur, ancak bir kişi şöhret olabilir ve matematiksel olarak herkes aynı şansa sahip olsa da, bu olasılık tek tek kişiler için o kadar küçüktür ki, en iyisi onu yok saymak ve yerinde kendisinin de olabileceği ama hiçbir zaman olmadığı o talihlinin sevincini paylaşmaktır.” Adorno’nun Kültür Endüstrisi’nde bahsettiği piyango olgusu kapitalist sistemin yaşam iksiridir. Palahniuk’un Durden’i bile buna kayıtsız kalamayıp konuşmalarından birinde rock yıldızı olacağını sanan milyonlardan bahsetmiştir. Evet, kapitalist ekonomik sistemde gerçekten her şekilde zenginliği elde etmek mümkündür. Piyango biletlerinden tut kripto paralara kadar bu zenginlik kapısı gerçekten de açıktır. Ancak kişi başına düşen kazanma yüzdesi çok düşüktür. Hatta Bunu ufak bir örnekle açıklayalım: Bu sistemi bir gladyatör arenası olarak varsayalım: Herkes birbiriyle mücadele halindedir ve herkesin eşit bir kazanma oranı vardır. Ancak her savaşçının tecrübe edindiği alanlar ve ekipmanları farklı olduğu, yani gerçekliğe geri dönersek kültürel, sosyal ve ekonomik sermayesi farklı olacağından ötürü kazanan adil bir şekilde kazanmayacaktır.

Orta Doğu'da New York'lu.

Uzamsal kopuklukların doruklarını
Gür rüzgarlarıyla buz kestiriyor
Göğe çiviymişçesine çakılmış ay
Yoğun trafiğe bağlı
Tükenmez ses kirliliği,
Torbacıları, hayat kadınları,
Evsizler, sarhoşlar, kavgacılar
Travestiler, pezevenkler
Ve yoksul öğrenciler
Hepimiz bir arada yaşıyor
Ciğerlerimize çekiyoruz
Tozla karışık sigara dumanını,

Pavyonlar tıklım tıklım
Polis sürekli devriyede
Pavyonlar cıvıl cıvıl
Pavyondan çıkanların
Bir numaralı durağı Royale Carine
Camda tütürülen sigara
Yoksulluğu çarpıyor soluk yüze
Arka sokaklarda kopuyor kavgalar
İşleniyor cinayetler
Ve Orta Doğuda baş gösteriyor
Yoksul New York mahalleleri
Ve sokağın başında
Ulus Heykel...

Berkay İsmet

Duruş.

başını dik tut.

tut ki çalmasınlar kafanı,

dev solucanlar sokup da

içten dışa çürütmenin kahramanları.

bırak,

yas tutma kısmını köpekler halletsin.

aşağı in.

ve küfür yasaktır,

özgürlük suçtur,

istemek ve düşünmek

kimsenin ağlamadığı yerlerde ağlamak

kısıtlıdır.

her zamanki yalnızlığın

klişe kolpaları.

ve onlar,

yalnız olduklarını bilmekteyken,

bizi inandırıyorlar

çoğunluk olmadığımızı

zannetmenin zararlarını

bildikleri için.

bir de üstelik,

dilim alev alıyor,

ciğerlerim zehirli gazla

yanarken,

su akıp da

yolunu bulmakla

meşgulken.

çıtırından bir hüznün,

ama onlar bize çok görürler

yas tutmayı da

göz yaşarmadan

nefes almayı da.

sonrasında,

bileklerde bir baskı

tutsaklıktan bir sancı

ve görünmez ipler,

boyna dolanmak için

üretilir.

(malzemeden çalışıyorlar

iyi ya!)

ve bu uçmayan

martılar memleketinde

sevimsiz de değil ha,

kanatları kırık hiç değil,

arkadan bağlanmış—

hareketsiz martıların

akıntısına kapılıyorum,

bu su damlası

H₂O kalabalığında

fısıltılar toplaşır

göğe karşı bir haykırış

(boşluğa değildir yalnız)

yankılanıp çarpar üstümüze

“başını dik tut!

yakındır gitmeleri

ya da

uzaktır teslim oluşumuz!”

Öykü Öz

SÜMBÜLLÜ MİNARELER.

ana avrat asfaltta koşuyorum* bana mısın
demiyor
insan azıcık amorfa oturabilmeli*
andon* evladı seni
zırhını çıkarsan ah bi
nasıl alacağım en usturalısından
gör bak apandistini çornacı* seni

çomarlanmış* bak saltanatın
söktüremezsın bize tirancıl yok
hükmündeki kararlarını
çivi atan* olmasa sokaktaki adamı
alamazsın sandığı
beyaz duvar önü
kurşuna dizilen demokrasinin kıllı koca ahtapotları
sabahın bu vakitlerinde
diplomalar ters kelepçe

neymiş camileri meyhaneye çevirmişler!
ulan bizle maytap mı geçiyor bu gebeş
kimde varmış rakı parası kim gitmiş en son tekele!
aklımızda varken sadece ama sadece
hak
hukuk
adalet! (seni gidi kertenkele)

çuvalladın işte
bence çözül* çuvalı deldirmeden
dam ağaları bekliyor yoksa seni kalabalık tek hücrelerde

Emre Andersson

Boran Yılmaz

*ana avrat asfaltta koşmak; ana avrat sövmek. *amorfa oturmak; mahcup olmak, gücenmek *andon*; fahişe *apandistini almak; yaralamak *çornacı; hızlı, hırsızlıkla geçinen *çomarlamak; yaşlı *çivi atmak; iftiralamak, ihbar etmek *çuvalı deldirmek; yara almak *çözölmek; kaçmak, sıvışmak

Halkalı Garı

Bugüne dek eldiven görmedi ellerim
Lakin iyi çalıştım dersime
Rakibim de benim gibiyse
İzleyin, kıran kırana ne sert bir mücadele!

Ring sallantıda
“Dövüş!”
Bekle!
Yumrukları işlevsiz mi bu boğanın?
O yüzden mi sarılıyor
Sıkıca baltasına?
Haksız bir yarış söz konusu
Burada, kızıl sahada
Sesim çıkacaksa haykırmalıyım saldırgana
“Ne yaptın kollarıma
Parça parça?”
Seyirciden birkaç kelime iliştiriyor kulağıma
“Kader, kısmet, alın yazısı...”
Hadi oradan!
Kör budala ayaktakımı
Hakem de sonlandırmayacak müsabakayı belli
Maaşı yatmış dünden
Bilmem kaç katı fazlasıyla
Varlığımı...
Adaletsizliğe...
Teslim mi...
Edeceğim?
Son nefesimi almadan
Ayrılmalıyım ringden
Kaçış!
Halkalı garından
Mavi yoldaşlarımın ormandaki kasabasına
Doktor şirinin sargı bezleri temiz,
İlaçları sihirli
Fırında da ıspanaklı börek, taze
Aşçı şirinin elinden

Havin Özer

İnanırım.

Kılıktan kılığa giren,
kılçıksız, omurgasız bir yaşam
kolay sürse de süründürüyor.

Dün olsa bu yemeği yemezdim.
Bugün ne oluyor?
Yeni bir devir mi başlıyor?

Dün olsa inanırdım devrime.
Bugün olmuş, ölene çare yok;
uyanmak için çok geç
ya da erken,
Daha çıkamam yataktan.

Yüreğim inançla çarparken,
kafam düşüncelerle taşarken
neredeydiniz?

Şimdi sis her yeri kapladı.
Bedenimde dayanılmaz ağrılar,
ruhumda sürekli bulantılar,
İçim hüznün ve özlem dolu ağzına kadar.

Güneş doğmuş, batmış
fark edemiyorum penceresiz odamdan.

Güneş doğuyor da
şu yeryüzünde görmeye değer ne kaldı?

Işık varsa,
gölgede saklananlar var.
Bakıp da görülmeyenler var.
Görülenler ise illüzyondan ibaret.

Fiziğin kanunlarıyla düzenleyemediği,
renkleri görmeyen ama hissedebilen
gönül gözüne inanırım ben.

Zulümler gözler önüne serilmese de hisseder;
serilse de göremeyenlerden olmam.

Berkin Zobi

Işığın karanlıkta bıraktıkları,
korkup da sığındı aydınlığa.
Pervane oldu bir lambaya.

Karanlıkta kalmayı yeğlerim bu halde.
Bu yüzden kör cahil olacaksam,
karanlığa cesaret ederim.
Hakikati el yordamıyla ararım.
Kanmaya hazır gözlerimi kapatırım.

Gizlenmek istenen ne varsa
çıkarılmalı kör kuyulardan.
Görmüyorlarsa ellerine bulaştırmalı
gerçeklerin kokusunu, kirini, pisini.

Bu insanlık suçunun günahı
herkesin boynuna asılmalı.

Ve ben inanırım,
eller kirlense de
gönüller arınacaktır.

İnsanca bakınca gözler,
yaşlarıyla yıkanacaktır eller.

Alma Dilaver

Hepimiz Sadece Görüntü Müyüz??

“Vogue dergisinin modellerinden biri de giyimi, duruşu ve yüz ifadesiyle elinde duran kitabı anlayan kültürlü bilirkişi görüntüsünü verebilir; ama kendilerini böyle uygun şekilde ifade etmekle uğraşanların okumaya pek az zamanı kalacaktır. Sartre'ın dediği gibi: “ilgili olmak isteyen ilgili öğrenci, gözleri sabit şekilde öğretmende, kulakları pürdikkat, ilgili rolü oynarken kendini o denli tüketir ki en sonunda hiçbir şey duyamaz olur.”

Goffman'ın Benliğin Sunumu kitabında yer alan bu cümle aslında kitabın kendisini özetler niteliktedir: İmaj, tutum, performanslar ve vitrinler bir kişiyi hiç olmadığı birisi gibi gösterebilir. Kişi, olmak istediği idealin salt bir görüntüsü hâline gelir. Goffman'a göre gündelik yaşam tiyatrodan ibarettir: Etkileşimler sırasında herkes hem seyirci hem de performansçı olurlar. Performansçılar, belirli vitrinler(ortam, kıyafet, tutum) yardımıyla seyircileri etkilemeye çalışırlar. Seyirciler ise performansçıları ve diğer etkileşimleri gözlemlerler ve kendilerine sunulan verilerle tıpkı bir tiyatro oyunu izliyormuş gibi bir düşünceye varırlar. Ancak bu düşünceler bir stereotip seviyesindedir. Zira bu etkileşimlerin birçoğu sahne önünde, spot ışıklarının altında ve bir role uygun olarak gerçekleştiği için her etkileşim gerçeği yansıtmaz. Sahne arkası ise tıpkı tiyatrodaki olduğu gibi oyuncuların rollerinin ağırlığından kurtuldukları ve kendileri gibi davrandıkları mahrem bir alandır. Oyuncular burada yeni performanslar için deşarj olurlar. Tabii bu durum sahne önündeki karakterine inanan bireyler için geçerli değildir.

Herkesin birbirinden farklı olduğu illüzyonunun yaratıldığı bir toplumda dürüstlüğü iyimser bir ideal olduğunu söyleyen Goffman, aslında bu tiyatro oyununun her zaman devam edeceğini söylemektedir bizlere. Dürüstlük hiçbir insanın işine tam olarak gelmez ve bundan dolayı bir konsensus oluşturulmuştur. Bizi etkilemediği sürece birçok yalana inanırız ve çok sorgulamaya da çalışmayız.

Goffman bu kitabı 1950'lerde yazdı ve söylediği her şey günümüzde de geçerliliğini korur: Ufak bir örnek vermek gerekirse Esenyurt'ta düşük kira seviyesinde kutu gibi bir evde yaşayan bir kızın Instagram profili İstanbul'un lüks mekanları denebilecek yerlerde çektiği özçekimler ve yemek fotoğraflarıyla doludur. Her an değişebilecek olsa da güncel olan 22.104 Türk Lirası böyle bir yaşam tarzını karşılayabilecek bir tutar değildir. Kadın, insanlara maddi durumu iyi olan ve belirli bir lükse sahip olan mekanlarda takılan birisi olduğu benliğini yansıtır ancak bu mekanlarda birkaç gün geçirebilmek için bütün ayını evde makarna yiyerek geçirmesi gerekir. Kişi benliğini, faaliyetlerini ve kendisini takipçilerine sunar.

Sosyal medya ile beraber benliğimizi sunma isteğimiz hiç olmadığı kadar arttı. Vitrinlerimizi gerçek hayatta hazırlamamız tercih ettiğimiz rolün gerçek benliğimizle yakınlığına göre zor olsa da Instagram ve diğer sosyal medya platformları bizim için vitrin gösterimini kolaylaştırıyor: Paylaşımımızın tüm kontrolü bizdedir ve insanlar biz ne istersek onu görürler, bazen gerçeği gösteririz bazen de kendi gerçeğimizi çarpıtıp insanların görmemizi istediği görüntüyü görmelerini sağlarız. Adeta kendimizin propagandasını yaparız. İçinde bulunduğumuz bu sergileme yarışında kitleler en sergilenebilecek insanı

aramaktadır. Kişisel tercihlere göre değişkenlik gösterse de insanların kafalarında belirli bir sevgili, arkadaş, aile ideali vardır ve bu ideali gerçek kılmak için tüm yolları dener. Bu ideal, kültür ürünleriyle ve yaşanan tecrübelerle şekillenir. Kişi ideallerini gerçekleştirmek adına adeta bir operasyon gerçekleştirir ve kendi ideallerine göre yoğurabileceği birisini bulana kadar kendisini zorlar.

Günümüz insan ilişkilerinin temel problemleri aslında buradan doğar! İnsanlar, kendileri başta olmak üzere etrafındakileri insanları kendi idealine göre yoğurmaya ve Instagram’da sergileyebileceği bir boyuta çekmeye çalışır. İnsan, bir sergilenme unsuruna dönüşmüştür artık.

Başlıkta sorduğumuz sorunun cevabını kesin olarak vermemiz zor olsa da insanların etkileşime girdiği diğer insanların yeteneklerini görüntüyle tamamlamalarını sessiz bir şekilde talep etmektedir. Bu da kapitalist paradigmaya götürüyor bizi: Örneğin artık sadece entelektüel olmak yetmez, iyi bir vitrinle entelektüel olduğumuzu insanlara sergilemeliyiz. Rekabet yeteneklerden imajlara kadar her yerde. Henüz salt görüntü olmadık ancak yeteneklere ve kişilik özelliklerine verdiğimiz önem gitgide azalma halinde.

Berkin Zobi

Salt Satılabilir Bir Sembol Olarak Doğa

Sabahın köründe iş için uyandıktan sonra gittiğiniz metro durağında bir gıda reklamı göreceksiniz. Reklamdaki gıda size doğanın bağrından çıkıp geldiğini ve oranın esintilerini getirdiğini söyleyecektir. İşten eve dönerken uğradığınız markette ise gıda ürünlerinin ambalajları size doğal olduklarını ısrarla beyan edecektir ve doğallık oranına göre fiyatlarını uçuracaktır. Ambalajında doğallığı öne çıkartan bir yumurta, ambalajında salt yumurta olduğunu beyan eden yumurtadan iki kat daha pahalı olacaktır. Doğallığın zerresini yaşamadığını düşünen kentsoylu kişi de büyük bir zevkle doğallık oranını artırmak için daha fazla para verecektir. Kişi artık yapay bir kaçış sürecindedir. Ailesine ve arkadaşlarına aldığı bu güzel kararı paylaşacak ve doğallık zincirini genişletmek isteyecektir. Kentsoylu, makro(devlet, halk ve medya üçlüsünün desteğine sahip bir makrodan bahsediyoruz) yapayın içerisinde mikro bir isyan çılgılığı olacaktır, arkadaşları da buna başlayacak ve bu kendi zihinlerinde tüketim endeksli bir *doğallık mastürbasyonu* hâline gireceklerdir. Doğal olan bu kadar saplantılaşmasına rağmen doğal içerisinde yaşayamayan bir toplum modern yaşamın en büyük çelişkilerindendir.

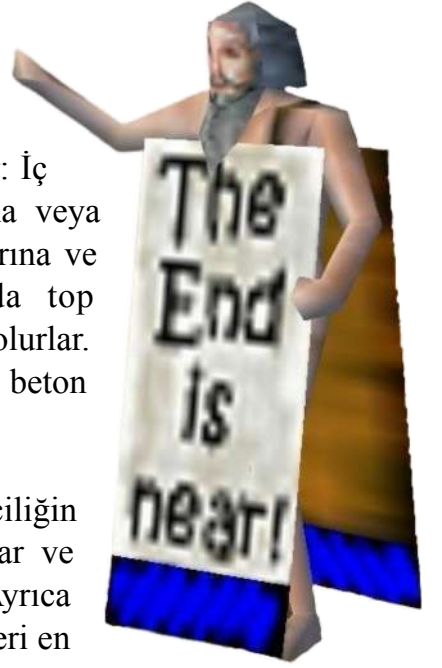
Henri Lefebvre, Kentsel Devrim kitabında doğanın sembollerinin bizim bilip anladığımız doğa gerçeği yerine geçtiğini ve bu sembollerin kitlesel şekilde üretilip satıldığını ifade ediyor. Yukarıda yazdığım ve gerçek hayatta teyit edilebilecek olan senaryomuz bu görüşe örnek teşkil edecektir.

Bir şeye doğal diyebilmemiz için şeyin doğasıyla oynanmadan ve doğal olan ile onu üretebilmemiz gerekir: Doğal üretim, tüm üretim süreçlerinde kimyasal ve otomasyonun olmadığı, sadece insan ve doğa üzerinden yapılan üretimdir. Bu üretimde yardımcı ekipmanlar olabilse de kontrol tamamen insanda olmalıdır. Örneğin an itibarıyla Türkiye sınırları içerisinde artık yiyemediğimiz KFC tavuklarının butları gerçek tavuklardan çıkar ancak tavukların genetiğiyle büyük bir zevkle(zevkin kaynağı kârın maksimize edileceğinin bilincinden kaynaklanan orgazmdan gelir) oynanır ve yine doğal olmayan “özel” tarifi, bizi tadıyla mest eder. Bir başka örnek olarak doğal olduğu öne sürülüp market raflarına sunulan

findık kreması diğer findık kremalarına nazaran daha sağlıklı malzeme(ne olup olmadığını bilmediğimiz kimyasalları içermemesi veya findık oranının fazla olması) kullanıyor olabilir ancak fabrikasyon şeklinde üretildiğinden mütevellit doğal apoletini taşıyamaz. Ayrıca sözünü ettiğimiz, her saniye gördüğümüz reklamlarda bize söylenen doğallığa erişmemiz doğal üretimin insan nüfusunu idame ettirebilecek kadar verimli olmadığı için mümkün değildir. Şu an bu kutsal avantaja sahip olanlar burjuvazi ve köyde kendisini kendi yetiştirdiği yemeklerle sürdürebilmeyi başarabilen köylüdür. Biz kentliler ve saplantılı kentsoylular için gıda özelinde bir doğallaşma imkanı artık yok. Ne kadar paranız olursa olsun, tüketim için sokak sokak tasarlanmış kent ve onun sokakları size doğal olmayı tattıracaktır: Sizin olmasa bile sevdiğiniz birisinin canı fast-food çektiğinde ona Léfebvre anlatamayacaksınız, McDonald's sırasında bekliyor olacaksınız.

Doğa ve doğallığın kutsal makamı yerini salt sembol bir doğaya bırakıyor, hatta bıraktı desek çok yanlış olmaz: Yeşil alanların kentte kullanımı bile -eskaza toki veya x bir şirket oraya evler fırlatmaz ve yeşilliğin içine etmez ise- bir fiyonk görevi görür: İç karartan beton yapıların iç karartma raddesini biraz daha azaltma veya yapılan toplu konutun konsepti yeşil alan gerektirdiği için kalmalarına ve yaşamalarına izin verilmiştir(!). Çocukların mahalle arasında top oynadıkları boş araziler artık sadece nostaljik söylemlerde var olurlar. Yeşilin kullanımı veya yaşamasına izin verilmesi şehrin nasıl bir beton cennetine dönüştüğünü kamufle etme işlevi(?) taşır.

Aynı zamanda Gösteri Toplumu'nda Guy Debord, şehirciliğin kapitalizmin doğal ve insani çevreyi ele geçirmesi olarak tanımlar ve çevreyi kendi dekoruymuş gibi yeniden yaratacağını ifade eder. Ayrıca Debord'a göre şehircilik ve mekanın kapitalistçe düzenlenmesi, işçileri en küçük parçalarına dek bölerek örgütlü mücadeleye ket vurur.

Yaşadığımız kenti oluşturanlar büyük bir şevkle etrafımızdaki yeşil üzerinde devamlı bir tahakküm oluşturlar, yapabiliyorsa yok ederler. Hatta kent içerisindeki büyük yeşilliklere dikkat edin, *büyük ihtimalle* bir mezarlığın yakınından geçiyorsunuzdur.

Kent ve kent sistemine yakınıp Ege'de bir yazlığa yerleşmek bir kaçış değildir. Zira o kaçış için ödenen bedel enerjinin ve aşkın en çok bedende olduğu gençlik yıllarıdır. Bu bireysel kaçış toplumun sıkıntılarını çözmeyecektir, aksine kentteki baskıyı daha da körükleyecektir. Çalışacağınız iş sizin en verimli olduğunuz yılları ve o yıllardaki bitmeyen enerjinizi kendisine kullandırır ve *şanslı kesim* içerisinde olanlar ancak Ege'de yazlığa yerleşir. Biraz daha az şanslıysanız kent hayatında sıradan bir emeklilik sürdürürsünüz o kadar.

Erkin Kobi

